

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Рев-09-000 117
Бања Лука, 29.01.2010. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Петра Бајића, као предсједника вијећа, Драгослава Лукића и Јанка Нинића, као чланова вијећа, у правној ствари тужилаца М. Д., Б. Л., Улица ... број ..., и В. С., Б. Л., Улица ... број ..., које заступа пуномоћник Т. А., адвокат, Б. Л., Улица ... број ..., против туженог Р. Г., Б. Л., Улица ... број ..., ради испуњења уговора, одлучујући о ревизији тужилаца против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 011-0-Гж-08-001 371 од 19.8.2008. године, у сједници вијећа одржаној 29.01.2010. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија тужиоца М. Д. се уважава, пресуда Окружног суда у Бањој Луци број 011-0-Гж-08-001 371 од 19.8.2008. године се преиначује и суди:

„Жалба тужиоца М. Д. се уважава и пресуда Основног суда у Бањој Луци број П-1139/05 од 28.5.2008. године у односу на њега преиначује, тако што се тужени Р. Г. обавезује да му плати износ од 20.980,00 КМ са законском затезном каматом од 01. јула 2003. године до исплате и да му накнади парничне трошкове првостепеног поступка у износу од 3.985,00 КМ са законском затезном каматом од 28. маја 2008. године до исплате, све у року од 30 дана под пријетњом извршења.“

Тужени Р. Г. дужан је накнадити тужиоцу М. Д. и парничне трошкове другостепеног поступка у износу од 2.125,00 КМ са законском затезном каматом од 29. јануара 2010. године до исплате, у року од 30 дана под пријетњом извршења.

Ревизија тужиоца В. С. се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда Бањој Луци број П-1139/05 од 28.5.2008. године одбијени су тужиоци М. Д. (у даљем тексту: првотужилац) и В. С. (у даљем тексту: друготужилац) с тужбеним захтјевом да се тужени Р. Г. (у даљем тексту: тужени) из Б. Л. обавезе да им плати дуг у износу од 20.980,00 КМ са законском затезном каматом од 01. јула 2003. године до исплате и да им накнади парничне трошкове са законском затезном каматом од дана досуђења до коначне исплате, све у року од 30 дана под пријетњом извршења.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 011-0-Гж-08-001 371 од 19.8.2008. године жалба тужилаца је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Тужиоци су изјавили ревизију против другостепене пресуде због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да овај суд „преиначи другостепену пресуду тако што ће усвојити тужбени захтјев тужитеља и обавезати туженог да накнади трошкове парничног поступка или да укине побијану пресуду и предмет врати надлежном суду на поновно суђење“.

Одговор на ревизију није поднесен.

Тужбом се тражи испуњење уговора на начин ближе наведен у изреци првостепене пресуде.

Првотужилац као продавац и тужени као купац закључили су, према утврђеном чињеничном стању, 13. новембра 2002. године „Уговор о продаји старе девизне штедне ради куповине предузећа у процесу приватизације“, овјерен у Одјељењу за ... Града Б. Л. 20. новембра 2002. године под бројем Ов: 738. Тим уговором првотужилац се је обавезао да ће даном његовог закључења продати туженом „стару девизну штедњу у износу од 49.307,00 КМ коју ће овај користити искључиво за куповину предузећа“. Тужени, према том уговору, био је дужан да плати 5% провизије од цјелокупног износа у готовини на каси Р. Б., те да исплати другу уговорну страну у висини од 75% од износа старе девизне штедне у 18 једнаких рата, с тим да мјесечна рата износи 2.000,00 КМ, те да се исплаћује сваког 20-ог у мјесецу за текући мјесец почевши са плаћањем“ у мјесецу потписивања овог Уговора“. Деветнаеста рата уговорена је у износу од 980,00 КМ. Крајњи рок за исплату рате је 25-ти дан у мјесецу; „у супротном се обрачунава законска затезна камата за сваки дан кашњења“. Тужени „уколико због било којег разлога одступи од овог Уговора мора вратити“ другој страни износ од 49.307,00 КМ „умањено за већ исплаћен износ на своје трошкове“. Тужени је према наводима тужбе платио у 8 рата укупно 16.000,00 КМ „док је остао дужан 20.980 КМ и одбија да плати остатак дуга због чега тужитељи подносе ову тужбу“. Саслушан као парнична странка, првотужилац је изјавио да је приликом закључења уговора од 13. новембра 2002. године поступао као пуномоћник друготужиоца. Тужени је у одговору на тужбу признао да је с првотужиоцем закључио уговор и да је „кредит враћао“ колико је могао. Његова фирма је „ликвидирана“, тако да више није у могућности да враћа „кредит“. Због тешке финансијске ситуације дошло је до стечаја његове фирме, до продаје његове породичне куће оптерећене хипотеком и продаје пословног објекта, тако да је „тотално банкротирао“, а уз то и „оболио“ и сада се налази на лијечењу. Тужени се није одређено изјаснио који је дио „кредита“, тј. дуга по уговору отплатио, ни који је износ остао дужан.

Нижестепени судови су закључили да тужиоци нису доказали, у смислу одредаба чланова 7. и 123. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05. и 63/07, у даљем тексту: ЗПП), чињенице

на којима су засновали свој тужбени захтјев, а прије свега ко је власник старе девизне штедње и коме ју је тај власник продао па су их одбили с тужбеним захтјевом позивом на члан 126. истог закона.

Схватања нижестепених судова правилна су у односу на друготужиоца, али не и у односу на првотужиоца.

Ревизија првотужиоца је основана.

Ревизија друготужиоца није основана.

Првотужилац је испунио своју обавезу из уговора од 13. новембра 2002. године. Он је продао и предао туженом стару девизну штедњу у вриједности од 49.307,00 КМ. Пошто се ради о двостраном теретном уговору, тужени је дужан у смислу члана 262. став 1. у вези са чланом 12. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, број 29/78, 39/85, 45/89 и 57/89 и „Службени гласник РС“, број 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04, у даљем тексту ЗОО), да испуни своју уговорну обавезу, тј. да исплати првотужиоцу уговорени, а неисплаћени износ од 20.980,00 КМ са законском затезном каматом од 01. јула 2003. године, као дана кад је пао у доцњу, па до исплате (члан 277. став 1. истог закона). Тужени наима, није оспорио наводе тужбе да је на основу уговора од 13. новембра 2002. године исплатио тужиоцу укупно 16.000,00 КМ и да му је остао дужан 20.980,00 КМ, тако да се, по оцјени овог суда, има сматрати да му стварно толико и дугује. Он је у одговору на тужбу у суштини признао битне чињенице на којима су засновани тужба и тужбени захтјев, иако се није децидирано изјаснио о висини плаћеног износа и преосталог дуга (у тужби, коју је примио и на коју је дао одговор, ови износи су прецизно назначени, а тужени их није оспорио и поред тога што је, пријемом тужбе морао бити упознат са њиховом висином). Разлози због којих тужени, према наводима одговора на тужбу, није могао исплатити преостали износ потраживања првотужиоца, нису релевантни за пресуђење у овом спору.

Оба тужиоца поставила су тужбени захтјев према туженом у овом спору као да се ради о солидарним повјериоцима. Међусобни односи првотужиоца и друготужиоца у овој парници нису спорни. Из тих разлога не поставља се као спорно ни питање права својине на старој девизној штедњи, продатој туженом, тим прије што је овај дио дуга већ исплатио првотужиоцу. На тај начин он је и сам признао чињеницу да постоји његова обавеза у односу на другу уговорну страну по уговору о продаји старе девизне штедње. Приликом закључења овог уговора, првотужилац је поступао као власник старе девизне штедње. Друготужилац, а ни треће лице нису током поступка истакли приговор правних недостатака на продатим средствима старе девизне штедње (члан 508. ЗОО). Не постоје, према томе, правне сметње које би спречавале туженог да у цјелини изврши уговор од 13. новембра 2002. године према првотужиоцу, који је, као друга уговорна страна (продавац) активно легитимисан у овом парничном поступку.

Из писмене исправе о уговору од 13. новембра 2002. године не произилази да је друготужилац био уговорна страна, односно да је тужени преузео било какву обавезу према њему. Првотужилац је, додуше, тврдио да је приликом закључења уговора поступао као опуномоћеник друготужиоца, али ови наводи нису доказани током поступка. Није доказано ни да је друготужилац био власник средстава старе девизне штедње, продатих туженом (налог за конверзију од 21. септембра 2000. године не може се прихватити као поуздан доказ, ако се има у виду да је уговор, поводом којег се води овај парнични поступак, закључен 13. новембра 2002. године). Терет доказивања ових чињеница лежао је на друготужиоцу, односно на тужиоцима (члан 7. став 1. у вези са чланом 123. став 1. и чланом 126. ЗПП). Због тога је и по мишљењу овог суда тужбени захтјев друготужиоца према туженом правилно одбијен као неоснован.

Из реченог произилази да је чињенично стање у односу на првотужиоца правилно и потпуно утврђено, али да је материјално право погрешно примјењено кад је он пресудама нижестепених судова одбијен с тужбеним захтјевом. Због тога је на основу члана 250. став 1. ЗПП његова ревизија усвојена, па су нижестепене пресуде преиначене тако што је удовољено његовом тужбеном захтјеву.

Пресуде нижестепених судова немају, у односу на друготужиоца, недостатке на које указују ревиденти, односно на које овај суд пази по службеној дужности. Сходно томе, ревизија овог тужиоца је одбијена као неоснована (члан 248. у вези са чланом 241. ЗПП).

Као странци која је успјела у спору, првотужиоцу припада право на накнаду парничних трошкова према туженом (члан 397. став 2. у вези са чланом 386. став 1. ЗПП). Првотужиоцу су досуђени као оправдан и ови парнични трошкови првостепеног поступка: 300 бодова за састав тужбе у смислу тар. броја 2, став 1. Тарифе о наградама и накнади трошкова за рад адвоката („Службени гласник РС“, број 68/05, у даљем тексту: Тарифа), 300 бодова за заступање од адвоката на рочишту од 17. марта 2008. године (исти Тар. број и став Тарифе), 150 бодова за заступање на рочишту од 11. априла 2008. године (Тар. број 2. став 2. Тарифе), 300 бодова за заступање на рочишту од 8. маја 2008. године (Тар. број 2. став 1. Тарифе), 262,50 бодова на име паушалне награде (Тар. број 12, Тарифе) и 180 бодова за одсуство из канцеларије (Тар. број 9. Тарифе), укупно 1492,50 бодова или 2.985,00 КМ (члан 14. став 2. Тарифе); трошкове првостепеног поступка чине још такса на тужбу (500,00 КМ) и такса на пресуду (500,00 КМ), према Тар. броју 1. тачка 1. алинеја 3, и Тар. броју 2. тачка 1. Таксене тарифе као саставног дијела Закона о судским таксама („Службени гласник РС“, број 18/99, 23/99, 65/03 и 74/04, који је био на снази у вријеме настанка ових таксених обавеза, у даљем тексту: Таксена тарифа), што укупно износи 3.985,00 КМ. Тужиоцу није досуђено повишење награде („увећање награде за другог тужитеља“) из Тар. броја 10. Тарифе, с обзиром да друготужилац није успио у овој парници. Томе треба додати да се расправа на рочишту од 11. априла 2008. године сматра неодржаном у смислу Тар. броја 2. став 2. Тарифе.

Као оправдани, тужиоцу су досуђени ови парнични трошкови другостепеног поступка: 450 бодова за састав жалбе (став 3. у вези са ставом 1. Тар. броја 2, Тарифе) и 112,50 бодова по основу паушалне награде (Тар. број 12, Тарифе), укупно 562,50 бодова или 1.125,00 КМ (члан 14. став 2. Тарифе) и 1.000,00 КМ за таксу на жалбу (Тар. тачка број 1 тачка 10, Таксене тарифе), укупно 2.125,00 КМ.

Првотужиоцу припада законска затезна камата на досуђени износ трошкова првостепеног поступка од доношења првостепене пресуде 28. маја 2008. године, а на износ трошкова другостепеног поступка од 29. јануара 2010. године, као дана доношења ове пресуде, од када се сматра да је наступила доцња туженог за овај вид захтјева првотужиоца.

Првотужиоцу није досуђена накнада трошкова насталих у поступку по ревизији, јер захтјев у том смислу није био постављен (члан 396. став 1. и 2. ЗПП).

Предсједник вијећа

Петар Бајић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарне
Амила Подрашчић